

Handläggare
Moa Edin
Telefon: 0850818122

Till
Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Objekt- och anhörganställningar inom ledsagar- och avlösarservice

Svar på remiss från kommunstyrelsen, diarienummer KS 2019/1280

Förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beslutar om omedelbar justering.

Sammanfattning

Socialförvaltningen har i samarbete med stadsdelsförvaltningarna Kungsholmen, Spånga-Tensta och Bromma tagit fram ett förslag på en modell för att begränsa anhörganställningar inom ledsagar- och avlösarservice inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning. Syftet med modellen är att kvalitetssäkra insatserna samt att öka rättssäkerheten och stärka brukarperspektivet i utförandet av insatserna.

Den modell som har arbetats fram innebär att anhöriga inte ska kunna anställas som ledsagare eller avlösare om det inte föreligger synnerliga skäl. Enhetschef vid aktuell beställarenhet föreslås ansvara för att bedöma och besluta om synnerliga skäl föreligger. Modellen innebär inte några förslag på begränsningar av objektanställningar.

Förvaltningen ställer sig positiv till att anhörganställningar inom ledsagar- och avlösarservice begränsas genom att modellen införs. Förvaltningen bedömer att den leder till ökad likställighet inom staden, både mellan privata och kommunala utförare, samt en ökad rättssäkerhet, självständighet och livskvalitet för den enskilde.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning

Fagerstagatan 15
Box 4066
16304 Spånga
Växel 08-50803000
Fax
spanga-tensta@stockholm.se
stockholm.se

Bakgrund

Kommunstyrelsen i Stockholms stad har remitterat Objekt- och anhöriganställningar inom ledsagar- och avlösarservice till Spånga-Tensta stadsdelsnämnd för yttrande senast den 31 januari 2020.

Begrepp

Ledsagar- och avlösarservice är insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Ledsagarservice är en insats som är knuten till aktiviteter utanför hemmet och syftar till att möjliggöra delaktighet i samhället och bryta social isolering hos den enskilde. Avlösarservice innebär att en person tillfälligt övertar omvårdnaden av den enskilde från anhöriga eller närstående. Syftet med insatsen är att anhöriga och närstående avlastas och kan utträta sysslor utanför hemmet.

Objektanställning innebär att en person är anställd för att utföra insatser hos enbart en brukare, och inte åt några andra brukare. Anhöriganställning innebär att brukarens förälder, barn eller annan släkting anställs för att utföra insatser för den enskilde. Objekt- och anhöriganställningar avser inte särskilda anställningsformer utan används som begrepp inom hemtjänst, ledsagar- och avlösarservice. Anställning sker genom till exempel timanställningar.

Bakgrund till förslag på en modell för att begränsa anhöriganställningar

I budget år 2017 fick socialnämnden i uppdrag att genomföra en utredning om objekt- och anhöriganställningar inom ledsagar- och avlösarservice. Äldrenämnden hade tidigare utrett objekt- och anhöriganställningar inom hemtjänsten vilket resulterade i ett beslut i kommunfullmäktige om att från och med den 1 januari år 2017 upphöra med objekt- och anhöriganställningar inom hemtjänsten.

Socialnämndens utredning visade att det finns särskilda nackdelar med objekt- och anhöriganställningar inom ledsagar- och avlösarservice. I ärenden med objekt- och anhöriganställningar, men framförallt i de ärenden där anhöriga är anställda, finns fler brister än i övriga ärenden. Bristerna gäller möjlighet till insyn i, och uppföljning av, ärendena, bristande social dokumentation och att den enskilde står i beroendeställning till utföraren om denne är anhörig. Som en konsekvens av utredningens resultat fick socialförvaltningen i uppdrag att tillsammans med stadsdelsförvaltningarna ta fram ett förslag på en modell för att begränsa anhörig- och objektanställningar inom ledsagar- och avlösarservice.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning

Fagerstagatan 15
Box 4066
16304 Spånga
Växel 08-50803000
Fax
spanga-tensta@stockholm.se
stockholm.se

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelning ekonomi, analys och kvalitet i samverkan med avdelning äldre, funktionsnedsättning och psykisk ohälsa.

Ärendet har, förutom till Spånga-Tensta stadsdelsnämnd, remitterats till samtliga stadsdelsnämnder i staden och till stadsledningskontoret, Kommunstyrelsens råd för funktionshinderfrågor, HSO Stockholms stad, Kommunal Stockholm och Vision Stockholm stad.

Ärendet

Socialförvaltningen har i samarbete med stadsdelsförvaltningarna Kungsholmen, Spånga-Tensta och Bromma arbetat fram ett förslag på en modell för att begränsa möjligheterna till att ha anhöriga som anställda inom ledsagar- och avlösarservice. Modellen innebär att anhöriga ska kunna anställas som ledsagare eller avlösare endast undantagsvis och om det föreligger synnerliga skäl. De synnerliga skäl som kan möjliggöra en anhöriganställning kan vara att det krävs särskilda och ingående kunskaper för att säkerställa att stödet ges på ett tryggt och säkert sätt eller om en medicinsk utredning visar att den enskilde har svårigheter med att ta in ny personal. Enhetschef på aktuell beställarenhet föreslås ansvara för att bedöma och besluta om synnerliga skäl föreligger i varje enskilt ärende.

Ett införande av modellen förväntas stärka rättssäkerheten och brukarperspektivet genom att den enskilde ges ökade möjligheter att ha synpunkter på utförandet av insatsen. Modellen ger även bättre förutsättningar till uppföljning och kvalitetssäkring. Modellen innebär inte några förslag på begränsningar av objektanställningar.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen välkomnar socialnämndens förslag på en modell för att begränsa anhöriganställningar inom ledsagar- och avlösarservice. Förvaltningen har sedan några år tillbaka infört ett arbetssätt som innebär att anhöriga endast undantagsvis anställs inom ledsagar- och avlösarservice. Förvaltningens erfarenheter visar att när en anhörig är anställd som ledsagare eller avlösare är det svårt att få inblick i om insatsen utförs som den ska, när den utförs, hur länge och vad som faktiskt görs. För biståndsbedömare är det dessutom svårt att bedöma hur behovet ser ut när det kan finnas ekonomiska incitament för anhöriga att bli anställda. Förvaltningen ställer sig därför positiv till att en modell som begränsar anhöriganställningar inom ledsagar- och avlösarservice införs.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning

Fagerstagatan 15
Box 4066
16304 Spånga
Växel 08-50803000
Fax
spanga-tensta@stockholm.se
stockholm.se

Förvaltningen bedömer att modellen kan leda till en ökad likställighet inom staden samt mellan kommunala och privata utförare. Vidare anser förvaltningen att modellen kan bidra till att skapa ökad rättssäkerhet, självständighet och livskvalitet genom att den enskilde ges ett ökat inflytande över insatsen.

Då den föreslagna modellen inte innebär några begränsningar av objektanställningar vill förvaltningen belysa att det är av vikt att det finns goda rutiner inom respektive stadsdelsförvaltning för att säkerställa att anhöriga inte får en objektanställning och att det på så sätt går att kringgå syftet med modellen.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Fredrik Jurdell
Stadsdelsdirektör

Margareta Ericson
Avdelningschef

Bilagor

1. Objekt och anhöriganställningar inom ledsagar- och avlösarservice. En utredning inom området stöd och service till personer med funktionsnedsättning.
2. Objekt och anhöriganställningar inom ledsagar- och avlösarservice. En modell för att begränsa möjligheterna till att ha anhöriga som anställda. Protokollsutdrag Socialnämnden 2019-08-20.
3. Objekt och anhöriganställningar inom ledsagar- och avlösarservice. En modell för att begränsa möjligheterna till att ha anhöriga som anställda. Socialförvaltningens tjänsteutlåtande.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning

Fagerstagatan 15
Box 4066
16304 Spånga
Växel 08-50803000
Fax
spanga-tensta@stockholm.se
stockholm.se

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Fredrik Jurdell, Stadsdelsdirektör	2020-01-09